

פרוטוקול מס' 358

מישיבת ועדת העבודה
מיום ו', כ"ה בחמוז תשל"ו - 23.7.1976, שעה 8.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
י. ז. אמיר
פ. גרופר
מ. גז
ל. דיציאן
מ. דרובלס
מ. ורטמן
י. יודין
ח. שמעוני

מוזמנים:

ר. רוטר - המוסד לביטוח לאומי
מ. בוטון - המוסד לביטוח לאומי
מ. לויין - המוסד לביטוח לאומי
י. ארד - המוסד לביטוח לאומי
ש. כהן - המוסד לביטוח לאומי
י. ברק - משרד העבודה
ר. כהנא - משרד העבודה
י. ריפתיין - משרד הבריאות
ד. גלס - מנכ"ל משרד הדתות
י. חפץ - יועץ משפטי, משרד הדתות

י. נוריאל מזכיר הוועדה:

א. עצמון רשמה:

- סדר היום: (1) הצעת שר המשפטים בדבר תיקון טעות בחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 21), תשל"ו-1976.
(2) חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 23), תשל"ו-1976.
(3) חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 24), תשל"ו-1976.

היו"ר ש. ארבל:

אני פותחת את הישיבה.

אני מקדמת בברכה את החברים מהחוג למחשבה

פוליטית. נתבקשתי ע"י הה"כ הרליץ לאפשר להם להיות נוכחים בישיבה כדי לראות כיצד מתנהלת העבודה בוועדות ואני נענית ברצון לבקשה הזאת. ישיבות הוועדות הן סגורות וכל מה שדנים פה לא לפרסום. לכן אני מבקשת מכם להקפיד על הכלל הזה.

הצעת שר המשפטים בדבר תיקון סעות בחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 21) תשל"ו-1976

בסעיף 26 לחוק הביטוח הלאומי (תיקון

מס' 21) תשל"ו-1976, בפסקה (1), במקום (א) פעמיים, יבוא "(ד)" נוסחו של סעיף 169(ב) לחוק הביטוח הלאומי, לפני תיקון מס' 21 היה כך: "(ב) מבוסס החייב בתשלום דמי ביטוח בעד עצמו, ומלאו לו, בגבר - 65 שנים, ובאשה - 60 שנה, וטרם לגיעה לו קיצוֹת זקנה, לא יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 157(א), (ד) ו-(ד) (1) ו-(2)".

כוונת הסעיפים היתה לסעיפים קטנים (א)

(ד), (ד) (1) ו-(2ד), וסעיף מס' 21 תיקון וקבע כך: (1) בסעיף קטן (ב), במקום "(א) ו-(ד) (1) ו-(2)" יבוא "(א)", (ד) (1) ו-(2ד) - בדילוג על איזכור סעיף קטן (ד). מוצע איפוא לתקן ולהשלים השמטה מקריית זו.

אני מבקשת מאנשי המוסד לביטוח לאומי

תביאו לנו את הנוסח של הסעיפים האלה ליום ג' הבא כדי שנוכל להניח את זה על שולחן הכנסת.

הוחלט: לאשר את התיקון ולהכין את

הנוסח לקריאה שניה ושלישית.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 23), תשל"ו-1976

הצעת החוק הזו היא ביטוח הצעת חוק

שאני הגשתי לכנסת כהצעת חוק פרטית שבאה להבטיח לאותה אשה שנמצאת בהכשרה מקצועית ומסיימת אותה שהספיקה לעבוד חודש ימים לפני הלידה אבל לא הצליחה לצבור 10 חודשים שמזכים אותה לדמי לידה, שהתקופה שהיתה בהכשרה מקצועית תיחשב כתקופה שתזכה אותה לזכות בדמי לידה. אנחנו עברנו על סעיפי החוק ואשרנו אותם. נשאר לנו סעיף אחד שבא לקבוע מהם דמי הביטוח אשר צריך לגבות כדי להבטיח את הזכות הזאת. עוד לא סכמנו את הדיון ובקשנו לתת לנו נוסח אחר שיענה ברוח הדברים שבאו לידי ביטוח ע"י משרד העבודה שכוונתנו היתה לא להכביד על אלה שמקיימות הכשרה מקצועית, שנטיל עליהם דמי ביטוח אמהות כמו האחרים. העלינו כמה הצעות של ערובים מסכמים או הצעות אחרות לגבי דמי ביטוח מופחתים. הסעיף נשאר פתוח ורציתי לשמוע מה דעתו של משרד הבריאות, לאחר שראה את הנוסח הזה?

י. ריפתין:

נראה לי שע"י עריכת הסכם אנחנו נגיע

לביצוע פשוט יותר. אין לנו עדיין תמונה

ברורה מבחינה כמותית כמה מקרים כאלה יהיו לנו אבל הצוי להיכנס לנוסח של הסכמים ושאפשר יהיה לבחור אחת משתי הדרכים.

היו"ר ש. ארבל:

לפני ששמעתי את עמדתך הבעתי עמדה דומה. בואו נאשר שתי אופציות, או שהוא ישלם דמי ביטוח מופחתים או שהוא יעשה את זה עפ"י הסכם עם המוסד שמקיים הכשרה יחזיר לביטוח לאומי את אותו הכסף שהוא שילם ליולדת - המוסד לביטוח לאומי לא נוטה לזה אלא לקביעת דמי ביטוח מופחתים על כולם ובלבד שיהיה אחיד לגבי כולם.

מ. בוטון:

אני רוצה להביא הצעת נוסח לתיקון סעיף 92(א) שאומר כך: השר רשאי לקבוע בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת, הן בדרך כלל והן לסוגים הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח אמהות - לרבות בדבר דמי ביטוח מופחתים - בעד כל אדם הנמצא בהכשרה מקצועית, בין שהוא מבוטח לפי סעיף 92(2) ובין שאינו מבוטח לפיו וכוחו יפה על אף האמור בפרק ה'.

היו"ר ש. ארבל:

כמה משלמים היום דמי ביטוח אמהות?

מ. בוטון:

1.2% מהשכר. הסעיף הזה בא לאשר לשר העבודה לקבוע בתקנות הוראות בדבר דמי ביטוח מופחתים על אף האמור בפרק ה'. שהוא הפרק הקובע מה השיעור ומי ישלם. הכוונה המקורית שלנו להטיל תשלום דמי ביטוח בשיעור של 1.2% כמו על כל האוכלוסייה, מינימום הכנסה כפול 2. כלומר, כאשר אין לאותה אשה הכנסה נגבה 1.2% מ-1,000 ל"י היות והמינימום לעצבד שכיר זה 500 לירות. כלומר, 12 לירות בעד כל אדם שנמצא בהכשרה מקצועית. נציגי משרד העבודה ונציגי משרד הבריאות שהם הקליינטים העיקריים של התיקון הזה אומרים שזה יטיל עליהם מעמסה כספית כבדה לשלם לכל אלה שנמצאים בהכשרה מקצועית.

היתה מחשבה, שאנחנו במקום לגבות דמי

ביטוח נגיע להסכם עם הגופים האלה שלא ישלמו דמי ביטוח אבל כאשר יש מקרה של אשה כזאת שהם יחזירו לנו את דמי הלידה שאנחנו נשלם לאותה אשה. אז התעוררה הבעיה איך אנחנו יכולים לאכוף הסכמים כאלה עם כל מיני גופים אחרים שהם לא המדינה? - ראינו שאנחנו מסתבכים עם הצעה של הסכמים. במחשבה שניה ולאחר שבאנו בדברים עם משרד העבודה הגענו למסקנה שלא כדאי לשבור את הקו של המוסד לביטוח לאומי, ולהביא לידיעת אותם מוסדות שיצטרכו לשאת בנטל עבור אלה שנמצאים בהכשרה להסתפק בסכום של דמי ביטוח מופחתים ובלבד שישמר העקרון של תשלום דמי ביטוח בעד כולם גברים ונשים.

ההצעה המתוקנת שהבאנו כאן שמדגישה את

האלמנט של תשלום דמי ביטוח מופחתים מחייב את השר לגבות דמי ביטוח מינימום.

לגבי ההגדרה של הכשרה מקצועית - הוחלט

על זה בשיתוף פעולה עם משרד העבודה שלא כל הכשרה מקצועית שעושה גוף פרטי. אז הסתמנה נטייה בין כל הנוגעים בדבר לקבל את ההצעה הזאת שמשיגה את שני הדברים החשובים: (א) דבקים בעקרונות של המוסד לביטוח לאומי שיש תשלום עבור ביטוח אמהות. (ב) לא מכבידים בצורה תקציבית על אותם אנשים שיצטרכו לשלם דמי ביטוח.

ל. דיציאן:

כתוב:...לרבות בדבר דמי ביטוח מופחתים. כלומר, שאתה יכול לקבוע דמי ביטוח יותר

גבוהים.

מ. בוטון:
"לרבות" ההוראות המיוחדות שמתייחסות לשיעור דמי הביטוח, מי ישלם, איזה מועדים ישלמו וכו'. קודם כל ישנה הוראה מיוחדת בדבר תשלום דמי ביטוח ואחר כך ישנה הוראה בדבר דמי ביטוח מופחתים.

היו"ר ש. ארבלי:
האם יש פה פעמיים הוראות ומה הכוונה של הפעם הראשונה ומה הכוונה בפעם השנייה?

מ. בוטון:
בפרק ח' כתוב שמי שלא עבד חייב בעצמו לשלם דמי ביטוח. אם לא אתקין תקנה זה יחייב את האדם שנמצא בהכשרה מקצועית לשלם דמי ביטוח.

היו"ר ש. ארבלי:
אתם משאירים לעצמכם שתי אופציות, גם דמי ביטוח רגילים וגם מופחתים. בחוק הזה מתייחסים אך ורק לגבי המקרים האלה שנמצאים בהכשרה מקצועית. סעיף 3 מתייחס אך ורק לדמי ביטוח אמהות לגבי הכשרה מקצועית. יש לומר לגבי אלה יש אך ורק דמי ביטוח מופחתים.

מ. בוטון:
בפרק ח' כתוב אם אדם אינו עובד הוא ישלם דמי ביטוח. אם לא תהיה לי סמכות מיוחדת בחוק לגבור על פרק ח', יצא שאמנם אני אקבע דמי ביטוח מופחתים אבל מי ישלם אותם? - יצא שאותו אדם יצטרך לשלם דמי ביטוח מופחתים.

ל. דיציאן:
מי שישלם ישלם דמי ביטוח מופחתים.

ר. רוטר:
את המגמה אנחנו מבינים הבעיה היא בעיה ניסוחית.

היו"ר ש. ארבלי:
האם לא ניתן לקבל את ההצעה שהציע מר ריפתין, להוסיף באותו סעיף, או עפ"י הסכמים שנעשו בין המשרד לבין המוסד לביטוח לאומי.

י. ריפתין:
אני שומע את התלונות של מחשבי המשכורת בנוגע לתוספות של ותק וניכויים שונים. אני לא הייתי מציע עוד ניכוי של פרומיל למשל לקבוצות של אחריות שנמצאות בהכשרה מקצועית. או שהמשרד ישא בזה ע"י הסכם נפרד או דמי ביטוח מופחתים.

ר. רוטר:
אנחנו מתכוונים לקבוע בתקנות את אותם דמי ביטוח. אני מוכן לבוא איתכם בדברים על הדרך שבה נחשב את אותו תשלום מינימום. אני לא בטוח מתי ההכבדה המינהלית יותר גדולה אם נפתח כרטיס לכל יולדת, או שנקבע נוסחה מאד פשוטה כך שלא תהיה פה טירחה מינהלית.

ל. דיציאן:
לא צריך להיכנס להסכמים שמביאים לכל מיני בלבולים.

ר. רוטר:
אנחנו הצענו לשמור על העקרון של דמי ביטוח, יהיו פורמליים ככל שיהיו, ולפן מציעים ללכת בדרך של קביעת דמי ביטוח ולא לשבור את העניין של העקרון. אנחנו עלולים לפתוח חקדים שדרכו ילמדו רבים. לכן הולכים בדרך פיננסית רגילה.

היו"ר ש. ארבל:

הנוסח הקיים היום בחוק שאומר הן בדרך כלל והן לסוגים, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח אמהות - משאיר את שתי האופציות. עפ"י החלק הראשון אפשר לקבוע הסכם ועפ"י החלק השני אפשר לקבוע דמי ביטוח מופחתים. אם כך נשאיר את הנוסח הקיים ולא נתקן אותו.

יכול להיות קורס מעורב שהרוב הם גברים ויש 3 נשים. לשלם דמי ביטוח על כל המשתתפים בקורס כדי להבטיח את אותן שלוש הנשים? - יתכן שאותו גוף שמקיים את ההכשרה מקצועית יעדיף לשלם למוסד את דמי הלידה מאשר לשלם שנתיים ימים דמי ביטוח אמהות. אם הנוסח הקיים מאפשר עשיית הסכמים נשאיר את הנוסח הזה.

מ. בוטון:

השר רשאי לקבוע בתקנות, הן בדרך כלל והן לסוגים הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח אמהות לרבות דמי ביטוח מופחתים בעד כל אדם שנמצא בהכשרה מקצועית.

היו"ר ש. ארבל:

אני רוצה להבטיח את שתי האפשרויות. הוחלט: יש הסכמה שמקבלים את סעיף 3 כפי שתוקן. את יתר הסעיפים כבר גמרנו. להיי הכשרה מקצועית אנחנו נקבע בתקנות. מאחר ואתה עסקת בהכנת ההצעה אנחנו מבקשים שבשבוע הבא זה יובא לקריאה שניה ושלישית. וכן תעבד על התקנות בהקדם כי אחרת אין ערך לחוק.

מ. בוטון:

יש לנו טיוטה של תקנות בפגרה נביא אותם.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 24), תשל"ו-1976

אתמול התחלנו בדיון ושמענו את נציגי משרד הרתות ונציגי חברות קדישא הגדולות. נמסר לנו שיש למעלה מ-300 חברות קדישא. במסגרת השאלות והסקירה ששמענו מהם העלנו מספר שאלות. העלינו שתי נקודות עיקריות שצריך לכלול אותן בחוק (1) שהחוק יחייב את כל חברות הקדישא ללא יוצא מהכלל. אין ערך לקבל חוק שיחייב רק חלק מהחברות שמהוות כ-45-50%. יש עוד כ-40% חברות קדישא שצריך לחייב אותם ואשר איתם עדיין לא נעשה שום הסכם. אנחנו רוצים שהחוק יחייב את כל חברות הקדישא לחתום על הסכמים ולחייב אותם לגבי ההוראות והכללים שיהיו בתקנות. מי שלא ימלא את ההוראה ישלל ממנו הרשיון ולהשאיר את הזכות הזאת לחברה אחרת שתוכל לקבור את המת. (2) עד עכשיו היו תקנות מטעם משרד הרתות. התקנות הללו התייחסו לגביית אגרת שירותים. מגמת החוק היא לשחרר את המשפחה מכל נטל של הוצאה שקשור עם קבורה. שהמשפחה בתקופת אסון תהיה משוחררת מכל הדאגה הזאת, פרט לאותם חריגים שאנחנו מסכימים שהם קיימים כמו ענין של מצבה בזאת או אחרת, ענין אחוזות קבר בחיים. לגבי השאלה אם צריך לשלם כסף עבור הרשיון או רק לגבי המצבה? הם אמרו שעבור הרשיון הם לא ישלמו אלא רק לגבי המצבה. יש כמה חריגים כמו ענין של בתי קברות סגורים אחוזה בחיים - כל אלה חריגים שעבורם צריך לגבות.

אנחנו רוצים שיגידו לנו מה הכללים שנקבעו בהסכם שנעשה, מה זה מקיף, האם את כל ההוצאות האלה שאנחנו במסגרת החוק הכנסנו? - בענין האגרה, נכון שהסמכות היא של שר הרתות, אבל אם יש לשנות את התקנות הקיימות, ומאחר וועדת העבודה רוצה לסגור את הנושא שלא יהיה שום תשלום אגרה זו או אחרת, אנו מבקשים ששר הרתות יתקין תקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת, על מנת שכל הנושא הזה יכוסה.

ג. רוטר:

המצב הקיים, לפני השינוי שרוצים להכניס אותו בחוק הוא, שהקבוצה של המת אמורה להיות פטורה מכל חשלוס מכח דמי קבורה שמשלם המוסד לביטוח לאומי. אבל במשך הזמן זה לא כיסה את כל ההוצאות שהיה כרוך בזה. ישנם בנוסף לדמי קבורה שמשלם המוסד לביטוח לאומי לפי חוק לחברות הקדישא עבור כל נפטר, אגרות מסוימות שלפי התקנות שמתקין שר הדתות רשאים לגבות מהמשפחה לפי כללים שנקבעו שם. כל אלה אמורים רק לענין הקבורה של המתים ולא נוגע כלל לענין של המצבה עצמה וכל ההוצאות הקשורות לקניית המצבה ובנייתה. הם היו בעבר ועד היום מוטלות על המשפחות עצמן במסגרת כללים והוראות שבתקן התיקון שבא עכשיו אינו נוגע לעצם המצבה עצמה, וגם לעתיד המשפחות עצמן יצטרכו להחליט אלזה סהגיימצבה-ארצים לתקים. החידושים שמציעים זה לפטור את המשפחות מתשלום של אגרות לחברות הקדישא בקשר לקבורה. ישנן אגרות שחלק קשורות לחלקה וחלק לשווי המצבה שהחליטו להקים.

המגמה שעומדת לפנינו היא לשחרר את הרוב הגדול של המשפחות בקשר לסדרי קבורה ולווייה כל עוד אין למשפחות דרישות מיוחדות וחריגות. אם יש דרישות מיוחדות וחריגות בשבילם גם להבא המשפחות תשלמנה. אלו בעיקר שלושה דברים: (1) בתי עלמין סגורים - תהיה רשימה של בתי עלמין שמשרד הדתות יקבע שאלה הם סגורים שהקבורה בהם הסתיימה ולגבי אלה חברות הקדישא יכולות לגבות מהמשפחות תשלומים והפטור לא יחול עליהם. (2) אחוזות קבר בחיים - אם מישהו מבקש להיקבר במקום מסויים על-יד בן זוגו ורוצה עוד בחייו לקנות את זה לגבי הדבר הזה חברות הקדישא יכולות לגבות תשלומים בכפוף לתקנות שיסדיר שר הדתות. (3) חלקות מצומצמות שיוסכם עליהם עם משרד הדתות. שטחים מוגבלים שלא יעלו על 15% מהשטח הפנוי לקבורה, וגם מהם יוכלו להמשיך ולגבות תשלומים מיוחדים אם מישהו ירצה להיקבר דוקא בחלקות מיוחדות.

לא ראינו אפשרות היום להיכנס ולשבור את כל הענינים האלה ששייכים לרגשות והחיוניות של חברות הקדישא. לכן אנחנו מוכנים להגביל חלק קטן לענינים האלה כאשר אחוז גדול פתוח לקבורה ופטור מכל תשלום.

לגבי שלושת הסוגים האלה בשבילם תהיינה רשאיות חברות הקדישא לפי כללים שייקבעו, ותחת בקורת של משרד הדתות והמוסד לביטוח לאומי, לגבות אגרות מיוחדות. אני משער שגם האגרות האלה יצטרכו להיות קשורות באגרה.

יש עוד כמה דברים כמו הובלה שניה ושלישית, עליהם נדון בתקנות. למשל, אם הובלות נעשות ברדיוס מסויים אז לא יגבו. אבל אם זה מקצה לקצה אז החברה לא חייבת לשאת בהוצאות האלה. יש דברים טכניים שעליהם נדון בתקנות.

ד. גלס:

משרד הדתות ער לענין הזה ואני שמח שאנחנו נמצאים בקצה הדרך ונקווה שלא נשבש את המהלכים כדי שנרצה להיות יותר מדי טובים. לא היה קל להגיע להסדר הזה. עמלנו עליו קשות. מצד אחד עמד האינטרס הציבורי ומצד שני התעוררו לענין בעקבות עתירה לבג"צ שהגישו חברות הקדישא נגד המוסד לביטוח לאומי שהוצאות הקבורה אינן מכסות אלא חלק קטן מההוצאות האלה. בעקבות העתירה הזאת היינו בדיעה שגם הצד הכלכלי של החברות הוא חשוב. אמנם אנחנו משחררים את הציבור אבל גם מאפשרים לחברות הקדישא לפעול בתנאים מניחים את הדעת. האגרות שישלמו הוא הרווח שנשאר. עפ"י הדו"ח הכלכלי שנעשה ע"י המוסד לביטוח לאומי היה ברור שיש להשאיר אחוז מסויים של הכנסה פנויה לחברות הקדישא שאנחנו מעריכים אותו כ-15%.

ג. רוטר:

להערכתך אין היום שום צורך בשינוי חקיקה ראשית. יש צורך בשינוי התקנות של המוסד לביטוח לאומי. גם את סעיף 29(א) לא היה צריך לשנות כי הוא עונה על העניין. הנושא שעוררו פה הוא מכוסה היטב ע"י התקנות הקיימות. בתקנות נאמר שחברות לענייני קבורה חייבות ברשיון מאת השר. חברה שאין לה רשיון העונש הוא מאסר שלושה חודשים.

ח. שמעוני:

כמה חברות פועלות ללא רשיון?

ד. גלס:

אין כאלה. התנאי לרשיון הוא: (א) החברה תחתום על הסכם עם המוסד לביטוח לאומי. (ב) היא לא תדרוש ולא תגבה כל סכום אחר מלבד הסכום שנקבע בהסכם עם המוסד לביטוח לאומי. כלומר, היום יש הסכם חדש ויש צורך להוסיף שלא יגבו שום סכום לא רק בקשר לקבורה אלא גם אגרה עבור שירותים, מלבד הסכום שנקבע בהסכם עם המוסד לביטוח לאומי ולפי מבחנים שנקבעו באותו הסכם. כלומר, לא תוכל שום חברה לקבל רשיון אלא אם הגיעה להסכם עם המוסד לביטוח לאומי. ההסכם עם המוסד לביטוח לאומי יכול אותה מערכת שמוגנת בהסכם הזה.

ה. דיציאן:

האם הרשיון ניתן חד-פעמי?

ד. גלס:

הרשיון ניתן אחת לשנתיים ושר הדתות יכול להשעות תוקף רשיון כזה.

היו"ר ש. ארבלי:

את העקרון אנחנו רוצים לקבוע בחוק ולא בתקנות. לגבי העניין שמחייב את חברות הקדישא יקבע כעקרון בחוק. ייקבע שחברות קדישא לא יגבו אגרות אלא עפ"י אותם הכללים והמבחנים שיקבעו בתקנות ששר הדתות יתקין באישור ועדת העבודה של הכנסת.

ד. גלס:

אם התנאי לקבורה הוא שחברה קדישא צריכה רשיון ובלי זה לא קוברים. ואם התנאי הוא הסכם עם המוסד לביטוח לאומי - אז מה זה משנה? קודם כל זה לא צריך להיאמר בחוק הביטוח הלאומי כי ענייני קבורה וכו', זה לא רק עניין כספי, זה מעוגן בחוק השירותים הדתיים היהודיים.

היו"ר ש. ארבלי:

בסדר - נכניס תיקון בחוק השירותים הדתיים היהודיים, את העקרון נקבע בחוק, שפרט למקרים החריגים חברות הקדישא לא יגבו אגרות ולא יגבו סכומים נוספים. בשביל מה הולכים לעשות הקלות ולהטיל דמי ביטוח על האוכלוסייה? מצד שני כל העניין של האגרה ודמי האגרה, אנחנו רוצים לסגור את זה.

ד. גלס:

היום זה מעוגן בתקנות אבל אפשר להכניס את זה בחוק. בעניין האגרות, לא בא בחשבון אין בזה צורך וזה בלתי אפשרי. מה אומרות התקנות היום? - משאירים את האגרות באותם מקרים חריגים. עד היום היו מטילים אגרות בכל המקרים, עכשיו תקנו ולהבא מציעים לקבוע שכל אחת מחברות הקדישא שרוצה להטיל אגרת שירותים בתנאי שעשתה הסכם עם המוסד לביטוח לאומי ובתנאי שתגיש בקשה לשר הדתות לאישור הדבר הזה. כלומר, שר הדתות יאשר להם לגבות אגרות רק לפי הסכם שחתמו עם המוסד לביטוח לאומי. כל הסכם הוא אינדיבידואלי וכל חברה תצטרך להגיש לחוזה בקשה לשר הדתות ובהתחשב עם ההסכם שנעשה עם המוסד לביטוח לאומי יקבע לה הסכום.

היו"ר ש. ארבלי:

אני רוצה שהעקרון ייקבע בחקיקה ראשית ויתר הדברים יהיו בתקנות.

מ. ורטמן:

צריך לכתוב: שר הדתות בהתייעצות עם שר העבודה ובאישור ועדת העבודה של הכנסת.

היו"ר ש. ארבלי:

לא נוכל לקבל את החוק הזה כי הוא לא יהיה סגור. אנחנו רוצים שהדבר ייעשה בהתייעצות עם שר העבודה ובאישור ועדת העבודה של הכנסת.

ד. גלס:

אני אומר שהתקנות הקיימות מספיקות.

ח. שמעוני:

היו תקנות וגבו פי כפליים מהאגרה הזאת? התקנות שהותקנו ע"י שר הדתות על גובה האגרה וכל חברה גבתה כפל כפליים. האם אינך יודע שגבו יותר?

ד. גלס:

כל הנושא של קבורה מעוגן בחוק השירותים הדתיים. כל שינוי שמציעים וכל סמכות שמעבירים למקום אחר זז פגיעה מפורשת בחוק שהוא סטטוס-קוו.

מ. ורטמן:

אני רוצה לומר למר גלס שיש פה אי הבנה. החוק שאתה מדבר עליו בודאי חוקק בכנסת השלישית. בין הכנסת השלישית לשמינית חלו התפתחויות לטובת החקיקה של הכנסת. אם פעם לא נזכרה המלה בהתייעצות ועדת העבודה של הכנסת, בזאת, כמעט כל חוק שמחוקקים חייבים לקבל גושפנקא רחבה יותר וכתוב באישור ועדת העבודה. אנשי משרד העבודה והמוסד לביטוח לאומי התרגלו לדבר הזה. לא באים להציע להפקיע משר הדתות את הסמכויות שלו. גם להבא שר הדתות יקבע את הכל. מה שאנחנו רוצים הוא להקל על שר הדתות מפני לחץ ציבורי ולכן אנחנו אומרים: שר הדתות בהתייעצות עם שר העבודה ובאישור ועדת העבודה של הכנסת יקבע את האגרות והוא יביא את ההצעה.

ד. גלס:

כל מקרה ומקרה בא לשר והוא בודק את ההסכם עם המוסד לביטוח לאומי - אז את כל זה הוא יביא לאישור ועדת העבודה?

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו רוצים שהקריטריונים ייקבעו בחוק.

מ. ורטמן:

שר הדתות לאחר שהוא יגמור את כל הפרוצדורה, הוא חותם שהוא מסכים לאגרות האלה ואז יביא את זה לאישור בפני ועדת העבודה של הכנסת.

ד. גלס:

זהו שינוי יסודי של המצב הקיים. החברות יראו בזה פגיעה והלאמה ממש.

מ. דרובלס:

לפי דעתי, זה צריך להיות ממלכתי.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו רוצים לקבוע בחוק שחברות הקדישא לא יגבו אגרות לכל מטרה שהיא אלא במידה ויקבע בתקנות ע"י שר הדתות. קודם כל שיהיה אסור להם לגבות אגרה מבלי שהדבר אושר, אלא לגבי אותם חריגים שיקבעו באישור ועדת העבודה.

אם שם אתם רוצים התייעצות עם שר העבודה
אז פה אני מציע התייעצות עם שר הדתות.

ד. גלס:

בסדר.

ר. רוטר:

אני אתנגד בכל חוקף שאדם ישלם אגרה
מיוחדת עבור חלקה מיוחדת. בשעת המוות

מ. דרובלס:

כולם שווים. לפי ההצעה אדם רשאי לקנות אחוזת קבר בחיים, על כן מי
קונה את האחוזת העשיר על-חשבון האדם השני. יש גבולות מסויימים של
בית הקברות. זה שיש לו יכולת קונה אחוזת בחיים וזה הולך על חשבון
מישהו אחר.

נקודה שניה לגבי בתי עלמין סגורים -
מי יכול לקנות אחוזת קבר בבית עלמין סגור, אולי אזרח שפעל כל חייו
למען המקום הזה, אבל אותו המקום הוכרז כסגור ואם הוא סגור אז אין יותר
מקום לאף אחד, גם לזה שיכול לשלם וגם לזה שאין לו. או שאפשר או שאי
אפשר.

שמעתי שיש חלקות מיוחדות לרבנים וכו'.
יתכן שצריך להיות אחוז מסויים לגבי סוג מסויים של אנשים ובגלל נוהלים
צריך להפריש. לגבי שני הסוגים האלה לא צריך בכלל כי אחרי המוות כולם
שווים.

נקודה שלישית - הזדמן לי לראות בית
קברות. אני רואה חלקות יפות ונאות ולעומת זאת יש חלקות ששם שממה לגמרי.
כאשר שאלתי מדוע זה? - ענו לי שיש כאלה שמבקשים לעשות כמה פרחים
ועל כך צריך לשלם אגרה שנתית. בתי העלמין צריכים להיות מטופלים, אם
ע"י העיריות או ע"י מוסד ממלכתי ולא ע"י חברות פרטיות. אני בעד זה
שכל השירות הזה יהיה מבוקר וממלכתי בלבד. שכל אלה יהיו עובדי המדינה
והאזרח יקבל את כל מה שמגיע לו.

לגבי אגרת רשיון - על מה צריך לשלם את
האגרה? - אני הייתי בדיעה שבתוך התקנות היה צריך לכתוב מצבה סטנדרטית
שעולה כמה שעולה, שהיא כלולה בתוך השירותים שהאזרח רשאי לקבל מהמוסד
לביטוח לאומי. מי שרוצה מעל זה שישלם. אבל יש לסגור בתקנות באופן
מכסימלי את ענין האגרות. גובים מהאזרחים כל מינל חשלומים מיוחדים אם
בשביל פרחים, גינה והשקיה. שלא יהיה הבדל בבית-קברות בין עניים
לבין עשירים.

הערה אחרונה - שהשירות יהיה ממלכתי
ואם מישהו לא ירצה שיהיה בית קברות פרטי שילך ויקנה שם. המדינה חייבת
לספק את השירותים על רמה כדי שלא ילכו לקבל את השירותים באופן פרטי.
מי שלא ירצה להסתפק בכך שילך לשירותים הפרטיים.

ל. דיציאן:
אני רוצה לשאול את מר גלס שאלה פשוטה
מאד - אני מזדמן לבוא לא פעם אחת לבית
הקברות בקרית שאול ומה ששם נעשה זו אחת השערוריות הגדולות ביותר. בנו
בקרית שאול חדר אזכרות ומסביב גן נהדר של 20-30 דונם. יום אחד הכריזו
על קרית שאול כבית קברות סגור ואז באופן פתאומי, לפי סדר מסויים,
ביטלו את הגנה ומתחילים לפצל אותה לקברות לאנשים שדורשים מהם עשרות
אלפי לירות. האנשים שנקברו מסביב לגינה הזאת שילמו בזמנו הרבה כסף
כדי לקבל מקום מסביב לגינה בהנחה שהם נמצאים בשורה שניה או שלישית.
באיזה רשות באה חברת קדישא ועושה פרצלציה מהגן בשביל חשלום?

ל. דיציאן:

לוא היו עושים את זה בגלל חוסר מקום
ולכל אחד ללא תשלום ניהא, אבל כדי לעשות
ספרות מהקרע? - איך אתם חושבים למנוע את הדבר הזה בעתיד בכל בית
קברות אחר?

היו"ר ש. ארבלי:

מי מחליט על הסגירה?

ד. גלס:

להבא שר הדתות.

היו"ר ש. ארבלי:

לפי מה הוא קובע שבית עלמין מסויים
סגור?

ד. גלס:

שלא נשארו מקומות חוץ ממקומות בודדים.

היו"ר ש. ארבלי:

כאשר נדון בתקנות נברר את הסוגיה הזאת,
מי קובע מתי בית עלמין הוא סגור.

י. ז'. אמיד:

האמת היא שאנחנו דנים היום בנושא עדין
ביותר עד כדי כך שאם נשתדל להביא סדר
מוחלט בנושא אנושי וכאוב בצורה הרמטית, במציאות הקיימת איננו מסוגלים
לעשות את זה. ההערה שלך במקומה שכל נסיון של כניסה לסמכותו של שר
הדתות עלולה אפילו לגרום למשבר ממשלתי.

יחד עם זאת אני ממש נפעם לשמוע שחה"כ
דרובלס דורש צדק אבסולוטי. הנושא הזה הוא נושא חמור ביותר. אני עוד
זוכר את התלאות שעברתי לפני 10 שנים כאשר אני נפטר - ואני עוד יכולתי
להזיז ענינים - יש כאלה שאינם מסוגלים ולכן יש בעיות. אני חושב שהצעת
החוק חייבת לסגור הרמטית את כל הפירצות. אתמול היו פה נציגים של
שלוש החברות הגדולות, ירושלים, תל-אביב וחיפה. שמענו מפייהם שהשטח
הזה מופקר לחלוטין.

הצעת החוק הזאת, חייבת, בעזרת שר הדתות
להכניס סדר בנושא עדין אנושי ולטפל באנשים שהם בדרך כלל נמצאים במצב
רוחני ונפשי קשה ביותר. שכל אזרח במדינת ישראל ידע שהמדינה מטפלת
במת מאז שהוא מת ועד הבאתו לקבורה.

בנושא המצבות - האמת היא שיש בציבוריות
הישראלית משפחות שרוצות להקים מצבות לזכר יקיריהם ומוכנים להשקיע
סכומים גדולים. אבל המדינה חייבת להבטיח לפחות מצבה סטנדרטית לכל
אזרח ואזרח. לא יתכן שכאשר אנחנו באים לבית קברות ולא רואים מצבה בכלל
אלא גבעה של חול. בנושא הזה הייתי רוצה לשמוע את נציגי המוסד לביטוח
לאומי.

בנוגע לנקודה שיש חברות קדישא רבות
בארץ, אני עור בהחלט לשינויים העדיניים בסדרי קבורה אצל יוצאי ארצות
שונות. לכל עדה יש דבר מיוחד איך ניתן לפי ההלכה לקבור את המת, אבל
זה לא מצדיק בשום אופן שתיינה 300 חברות קדישא במדינה במטפלות במתים.

ד. גלס:

חוץ מירושלים שיש בה 9 חברות קדישא אין
בארץ יותר מאשר חברה אחת, למשל, בגוש

דן יש חברה אחת לכולם.

י. ז"א. אמיר:

בנוגע לאגרות לשירותים מיוחדים - פה אסור לנו לקבוע פירצה כזאת. גם פה צריכה להיות הרמטיות. ובכן, אני חושב שאין שום סיבה ששר הדתות יחשוב שועדת העבודה של הכנסת רוצה להיכנס לתחומי השונים. להיפך, אנחנו רוצים בצורה ישירה לחזק אותו ולמנוע ממנו את הלחצים המופעלים עליו ע"י כל מיני גורמים. אם נזכיר את זה בחוק זה יהיה טוב.

ח. שמעוני:

לא הבנתי כל כך טוב אם כי אני מניין את העניין של הכנסה פנויה. הם אומרים לא קבלנו קרקע ואנו צריכים לקנות קרקעות. רוב רובה של הקרקע היא בידי המדינה. יש פה ושם חברות קטנות שהיה כדאי להן לשלם הון תועפות לקרקע על-מנת למכור קברים בחיים, לעשות עסקות לא כל כך יפות לגבי אנשים שהנפטר מונח נגד עיניהם ומוכנים לכל תשלום. את עניין הקרקעות אפשר היה להסדיר ע"י המדינה אם זו היתה הבעיה העיקרית של הכנסה פנויה. אני בטוח שזו לא הבעיה העיקרית אלא זה נימוק. כאשר מתירים חלקות מיוחדות ואחוזות בחיים זה יביא שחלק ניכר מהאוכלוסיה לא יגיע למיצוי החוק. אם הדבר לא יהיה מעוגן בחוק אז החברה תמכור אחוזות בחיים ותגיד הכל תפוס אין מקום. כל הנושא הזה של קברות בחיים וחלקות מיוחדות יכול להביא שחלק ניכר של האוכלוסיה לא יוכל ליהנות מהשירות הזה. דבר נוסף שיכול להפריע למיצוי החוק אם החוק לא יחול על כל חברות הקדישא. למשל, אם העדה הכורדית לא תהיה כלולה בהסכם הזה, פרושו של דבר; שהעדה הכורדית לא תינה מההסדר הזה. זה צריך לחול על כל חברות הקדישא וזה חייב להיות כלול בתוך החוק העיקרי. שלא יינתן רשיון לחברה אם לא תחתום על ההסכם הזה.

דבר נוסף - החברה חייבת להציע מקום ולא

חשוב אם היא מכרה מקומות בחיים ואין לה קברות להציע יישלל ממנה הרשיון. שלישית - בעניין האגרות המיוחדות, אחרי ההסבר ששמעתי שה-300 חברות הקדישא הן בעיקר בישובים אם כך הבעיה מתגמדת. מתי היא היתה חמורה כאשר התעריפים היו שונים מפה לשם. אבל אם מדובר על ישובים קטנים יכול להיקבע סכום מינימלי וסכום מקסימלי. הבעיה היא בערים הראשיות. גם לגבי המקומות המיוחדים צריך להיות איזה שהוא כלל ששר הדתות חייב להתחשב בנורמות מסויימות.

לגבי האגרות יש משהו נוסף - כל זמן

שעניין המצבה לא כלול בהסדר הזה יכולים להגיד דבר פשוט בסדר אנחנו עושים את הכל, רשיון למצבה ניתן, אבל אתה חייב ללכת לחברה פלונית שבונה מצבות ואז החברה הזאת תוציא ממנו את כל מה שנתת לו. לכן ההסדר צריך להיות כזה שכל משפחת נפטר תהיה רשאית להביא כל חברת בנייה או כל אדם שרשאי לבנות על מנת שהוא יקים את המצבה. אחרת יגבו ממנו דרך המצבה את כל מה שפטרו אותו מהאגרות. כמו-כן תקנות חריגות יקבלו את אישור ועדת העבודה של הכנסת.

היו"ר ש. ארבלי:

בקשר לקומיסיון שגובגת חברות הקדישא מהקבלנים?

מ. גל:

קודם כל אני חשבת שזה כולל את המצבה הסטנדרטית ומי שרוצה לעשות יותר זה על חשבוננו. אני מברכה על העניין הזה שאני רואה אותו כדבר ציבורי חשוב ממדרגה ראשונה שהסיוט הזה, בזמן שהכאב כל כך עמוק, לפחות ירד מהמשפחה.

מ. גז:

היות והדגשה נקודה של חשד בקשר לסגירת בתי קברות, שיסגרו פה ושם ויתחילו לגבות, לכן העניין הזה צריך בדיקה מדוקדקת על-מנת שאולי יקבעו מראש כמה קברים צריך לכלול כל שטח קרקע וכאשר הוא מגיע למספר הקבוע מראש אז הוא בנחינת סגור. אבל אם יסגרו קרקעות ריקות כדי שזה ישמר לעשות רווחים אז אני חושש שלא עשינו שום דבר.

בקשר לגינון - לא מזמן, לפני שנה וכמה חודשים הבאנו את סכא של גיסתי מאלג'יר ושלמו 2,000 דולר למקום בבית הקברות בירושלים. הובטח לכל המשפחה שעד לאזכרה יהיה גינון ותהיה גישה. באו שני אוזרונים בשביל האזכרה והתברר לא גינון ולא מדרגות ולא ירק. לא היה היכן לעמוד. אז אמרו לי: זה רציני, עלה הון תועפות להביא אותו. מדוע לא מכבדים את ההסכמים הכתובים שנעשים תמורת תשלום? - אינני יודעת מה אהיה בשנה הבאה, בינתיים המקום עלה במחיר של 2,000 דולר והיום זה עולה כבר 2,500 דולר. לכן בקשר לסגירת בתי עלמין צריך לדאוג שהעניין הזה יובטח בחוק כדי שלא תהיה כוונה לסחוט כספים מהאנשים.

היו"ר ש. ארבל:

בענין בתי קברות סגורים כתוב בסעיף 6 להסכם כך: החברות מתחייבות להסדיר את חלקות הקבורה ולקבוע בהן את מספר הקברים בהתאם לגושים ושורות ובמרווחים סבירים לפי הנחיות משרד הדתות ובפיקוחו. כלומר, מי שקובע שביית עלמין הוא סגור זה משרד הדתות. איך הוא קובע? - את זה נשמע כאשר יביאו בפנינו את התקנות.

לגבי סעיף 1 אנחנו רוצים להציע את ההצעה שסוכמה על דעת משרד הדתות והיועץ המשפטי שלהם והנוסח הוא כדלקמן:

ד. גלס:

אנחנו מציעים בתוספת לסעיף 29(א) את הנוסח הבא: כל מוסד המורשה כדין לעסוק בקבורת נפטרים לא יגבה כל תשלום לרבות אגרת שירותים, לפי חוק שירותי הדת היהודיים והתקנות שהותקנו על פיו, בנוסף לדמי קבורה לפי סעיף זה זולת לפי התנאים והמבחנים שנקבעו בתקנות כאמור בסעיף קטן (א).

היות וכאן מדובר באגרות יוצא ששר העבודה הוא היחידי בנושא הזה. לא איכפת לי שהם יותקנו ע"י שני השרים.

מ. לוי:

אין כאן אגרות.

ד. גלס:

כלומר, שהאגרות יהיו כפופות לתקנות. אין לי התנגדות שזה ייכלל בחוק שלכם אבל ששר הדתות יהיה בתוך העניינים, שתהיה לפחות התייעצות עם שר הדתות, בסעיף 29(א).

היו"ר ש. ארבל:

הוחלט: בהתייעצות עם שר הדתות, ובאישור ועדת העבודה של הכנסת. יבוא (א) (1) כל מוסד המורשה כדין לעסוק.... לאחר מכן מה שהציע ח"כ שמעוני את זה אפשר לכלול בתקנות.

ח. שמעוני:

אני לא מסכים ואני מבקש זכות הסתייגות. אני רוצה שיהיה סעיף שאומר: שכל גוף המורשה יהיה חייב להסדיר מקום לנפטר עפ"י הסדר זה. כמו-כן לא ינתן רשיון לחברה שלא תפעל כאמור בסעיפים (1) ו(2) של (א).

היו"ר ש. ארבלי:
 ענין הרשיון זה בתחום שר הדתות בחוק שירותי הדת היהודיים ולא ניכנס לענין הזה. מה שכאן מציעים שאותה חברת קדישא שיש לה רשיון לא תגבה סכומים נוספים ממה שקבענו.

ח. שמעוני:
 אני רוצה לרשום הסתייגות אם דעתי לא תתקבל בשני הסעיפים האלה.

היו"ר ש. ארבלי:
 ענין הרשיון לא שייך לחוק הזה.

מ. דרובלס:
 יש להצביע על כך.

היו"ר ש. ארבלי:
 זה נושא שאנחנו לא דנים בו. הוא נושא חדש ענין של הרשיון.

מ. לוי:
 אותנו מענין שחברות קדישא לא תגבינה תשלומים נוספים. אם שר הדתות יתן או לא אין לזה כל משמעות. מה שמענין את הציבור שלא יגבו כספים נוספים.

ח. שמעוני:
 כאשר אדם יפנה לחברה יגידו לו אין מקום. נצביע את הצעתי ואם היא לא תתקבל אני מבקש לרשום הסתייגות.

היו"ר ש. ארבלי:
 זה נושא חדש לגמרי. החוק איננו מדבר על רשיונות לחברות הקדישא. זה מוסדר בחוק שירותי הדת היהודיים וזה מסמכותו של שר הדתות. החוק הזה מדבר על דמי קבורה ועל תשלומים.

ח. שמעוני:
 בשביל מה ישלמו את הדבר הזה?

היו"ר ש. ארבלי:
 אחמול הסבירו לנו בשביל מה ההוצאות האלה.

ח. שמעוני:
 אם המוסד לביטוח לאומי משלם את האגרה עבור כל נפטר צריך להיות ברור שהחברה חייבת לתת לו את הדבר הזה.

היו"ר ש. ארבלי:
 הוצאות רשיונות ומתן רשיונות לחברות הקדישא זה לא מעניננו.

ח. שמעוני:
 אני מבקש הצבעה.

היו"ר ש. ארבלי:
 אינני עורכת שום הצבעה על נושא חדש. התוספת שאנחנו מציעים באה להבטיח שאותן חברות קדישא לא תגבינה סכומים נוספים למה שאנחנו כותבים פה בחוק. אני רשאית לא להעמיד להצבעה. בתקנות נאמר שיש סמכות ליו"ר הוועדה לנהל את הישיבה עפ"י ראות עיניו.

מ. דרובלס:
 זה לא יפתור את הבעיה של אחוזות סגורות.

י. ברק:
 כתוב:...זולת לפי התנאים והמבחנים שנקבעו בתקנות כאמור בסעיף קטן (א).

ח. שמעוני:

אינני רוצה שזה יהיה בתקנות. לא הצבענו על הסעיף הזה ואני מבקש שתצביעי על

התוספת.

היו"ר ש. ארבלי:

אני לא מעמידה את זה להצבעה.

מ. בוטון:

סעיף 137ג:

סעיף 137 ג' שאנחנו רוצים להוסיף קשור עם ביטול סעיף 26(ג). בסעיף 26(ג)

שאנחנו מבטלים נאמר: נפטר אדם שהיתה משתלמת לו או בעדו קיצבת זקנה או קצבת שאירים ישולם לשאיריו סכום השווה לקיצבה האחרונה ששולמה לו או בעדו, כפול שש.

היות והמענק הזה היה מיועד לכיסוי הוצאות שנגרמו למשפחה בקשר לקבורה, היות ובהסדר הזה החדש באים לפטור את המשפחות מתשלום כלשהוא בגין קבורה, כולל אגרת מצבה סטנדרטית, אנו מציעים (1) להעמיד את סכום המענק שישולם לקבורה על סכום השווה לשכר הממוצע במשק. כלומר, צמצום גובה המענק שהשתלם לראשונה. מצד שני הצעת החוק באה להרחיב את חוג הזכאים למענק לא רק לגבי אנשים שקיבלו קצבת זיקנה או קצבת שאירים אלא גם לאוכלוסיה נוספת לנכים שנפטרו מעבודה וכן אנשים שקיבלו קיצבת תלויים וקצבת נכות כללית. אם אחד מהם ימות, ולא חשוב מה סיבת המוות, ישולם לבן זוגו מענק סכום השווה לשכר הממוצע במשק. כלומר, הסכום יהיה אחיד לא תלוי בגודל המשפחה והוא יכלול אוכלוסיה רחבה יותר.

(2) שינוי נוסף - אנחנו משלמים לבן הזוג, אלמן או אלמנה. קודם היה כתוב לשאירים שיש עמו ילד. היום אנחנו אומרים בן זוג. אם זו אישה שנפטרה והיתה נכה מעבודה או נכה כללית והיה לה בן זוג אז הבן זוג מקבל את המענק. אם אין בן זוג מקבל הילד עד לגיל 18 או 21. זהו חלק מההסדר בקשר לדמי קבורה בגלל שהמענק ששלמו עד עכשיו קשור לזה.

היו"ר ש. ארבלי:

כמה משלמים היום ומה מציעים?

מ. בוטון:

סכום השווה לשכר הממוצע במשק שהוא היום 2,440 ל"י. הקיצבה שהיינו משלמים זה 6 חודשי קיצבה - הכל תלוי בגובה הקיצבה.

ש. כהן:

זה בערך 3,500 ל"י מכסימום. המינימום זה 2,400 ל"י, בדרך כלל זה יותר כי יש תלוי. הייתי אומר שהמכסימום שמגיעים אליו זה 3,600-3,700 ל"י. אחוז המשפחות שיש להם ילדים הוא קטן מאד. אנחנו רוצים לעשות סכום אחיד ולכולם, כולל אם בן הזוג אינו תלוי לפי החוק.

היו"ר ש. ארבלי:

בזמנו קבענו משפחה שקרה לה אסון תקבל 6 חודשים נוספים קיצבה כי לכסות את

ההוצאות שישנן.

ח. שמעוני:

נניח שהקיצבה של פלוני היתה גדולה בגלל וותק, מדוע שהוא יקבל את אותו הדבר?

מ. לוין:

מהשינוי שהכנסנו אנחנו פוטרם את המשפחות מכל ההוצאות של הקבורה. בשעתו כאשר הוצע להוסיף תשלומי מענק זה היה מיועד חלק מהוצאות האגרה.

ח. שמעוני:

אבל לזה שיש יותר ילדים המענק שלו קטן. כאשר קבעו את המענק למשפחת הנפטר זה היה מענק פרוגרסיבי מבוסס על נחונים של וותק ותלויים והמענק היה יותר גדול. היום אנחנו הולכים לעשות רגרסיבי ביותר. לפי דעתי זה לא צודק ומתמצים את זה בהרחבה - יוצא שמי שצריך לשלם את זה הוא שמצבו יותר קשה. הנוסחה צריכה להיות הפוכה המענק יופחת, ולא על מה הוא יעמוד. הוצאות הקבורה הן שוות ולכן גם ההפחתה צריכה להיות שווה לכולם.

היו"ר ש. ארבלי:

צריך להוסיף גם מטעמי צדק.

י. ארד:

בינתיים באה הרפורמה והוציאה את הילדים מהעסק. כרגע מדובר על משפחות, לאו דוקא המשפחות החלשות.

ח. שמעוני:

גובה המענק לא הביא בחשבון את הט"ס?

ר. רוטר:

אני רוצה להשלים את דבריו של מר ארד. אל נשכח במי מדובר - מדובר על אדם שנפטר. השאלה היא כיצד נשלם אחרי מותו את קיצבת השאירים שהשאיר אחריו? - זה לא צריך להיות בהתאם למצב המשפחה שנשארה אחרי הנפטר. פה מדובר על דבר אחר, נפטר אדם ולמשפחה יש צרכים חד פעמיים עקב פטירתו. הצרכים האלה הם פונקציה של האדם שנפטר. אז יש מצב נתון אבל לא צריך להיאחז בכך שקבענו כך פעם. יש הוצאות חריגות בקשר להלוויה, זו פונקציה של האדם שנפטר ולא של מספר השאירים שהשאיר אחריו. שאירים זה בן זוג ללא הגבלת גיל. ילדים עד גיל 18, ואם הוא בצבא עד גיל 21.

מ. גז:

כל המטרה היא לעזור למשפחה לשאת בהוצאות.

ר. רוטר:

אנחנו מדברים על משפחה שחלק חשוב מקיומה הוא על קיצבאות הביטוח הלאומי. אבל אם אדם נפטר ע"י תאונה בגיל 40 - זה לא הצענו בעבר וכן גם לא בעתיד. אלא מדובר במשפחה שכבר חיה מקיצבאות הביטוח הלאומי ואז המבוטח הלך לעולמו. רק במקרה כזה אנחנו מדברים ולא לגבי כל מקרה שהלך אדם לעולמו בישראל.

ח. שמעוני:

תעשו את החישוב של מכפלה ב-6 ולאחר מכן תפחיתו מזה דמי קבורה.

מ. בוטון:

הוא יקבל פחות מהשכר הממוצע במשק.

ר. רוטר:

הסכומים לחברות הקדישא אינם אחידים ויהיו הבדלים גדולים ביניהם.

ח. שמעוני:

האם זה היה כולל הט"ס?

היו"ר ש. ארבלי:

ענין הט"ס לא כלול פה אלא זה עפ"י הסכם. אם ירצו לשנות שם הם יצטרכו לבוא לוועדת העבודה ואנו לא ניתן להם את האישור לכך. אני לא מציעה לתקן את ההסכם בעקבות התיקון הזה. ימשיכו לשלם למקבלי הט"ס כרגיל.

ש. קרמר:

כאשר נקבעו הששה החודשים של קיצבה דובר על הוצאות שהם בגין פטירה של אדם במשפחה. אז האוצר היה בדיעה שיש הוצאות מסויימות ולפי זה הוסכם על 6 חודשי קיצבה. בתוך המערכת הזאת שהיחה מעוותת הקורבנות העיקריים היו דוקא המשפחות החלשות. דוקא שם היו הבעיות הקשות והם היו הקורבנות של המערכת הזאת. האוצר רואה בזה תיקון המערכת שמונע סבל ממשפחות חלשות.

היו"ר ש. ארבל:

לכם לא תהיה הוצאה נוספת.

ש. קרמר:

ההצעה היחה שאין זה כרוך בהוצאות נוספות וזה יביא להקלה למשפחות החלשות.

היו"ר ש. ארבל:

האם אתה מקבל את ההצעה של חה"כ שמעוניי שבענין הט"ס לגבי הששה חודשים זה חייב

להישאר כפי שזה קיים היום?

ש. קרמר:

בחשבון שעשינו זה טיל מעמסה כבדה.

היו"ר ש. ארבל:

את זה אינני מקבלת. מספיק שאנחנו מוכנים לקבל את מה שאתם מציעים בענין מקבלי קיצבאות זיקנה ושאיירים להעמיד את זה על השכר הממוצע במשק בתנאי שלא ייגרע חלקם של מקבלי הט"ס - אני אגיד את זה מעל בימת הכנסת. זו החלטה שהתקבלה בוועדה שזה לא יחול על מקבלי הט"ס ולא ייגרע חלקם של מקבלי הט"ס.

הוחלט: שזה לא יחול על מקבלי הט"ס.

בכל אופן זה נותן תמונה מאוזנת לגבי מה שאנחנו הולכים לעשות. וכן מוסיפים: מטעמי צדק.

מ. בוטון:

פה צריך להוסיף: מענק בסכום השווה לשכר הממוצע במשק קיצבה לפי פרק (2) ותלויים

לפי פרק (ג).

ש. קרמר:

אני שומר לעצמי זכות להסתייגות.

היו"ר ש. ארבל:

איננו מקבלים את ההסתייגות שלך. אני חוזרת לסעיף הקודם ומבקשת מחבר-הכנסת חביב שמעוניי - הנושא שאתה מעלה הוא נכון ואני מפנה את תשומת ליבו של מנכ"ל משרד הדתות בענין שהעלה חה"כ שמעוניי בנוגע לרשיון לחברות הקדישא לחייב אותן לתת מקום. אני מאד מבקשת שאתם תבדקו את זה ותעגנו את זה בתקנות, אם החוק לא סוגר את זה.

ד. גלם:

אנחנו בהחלט נעגן את זה בתקנות שיובאו לאישור הוועדה. אנחנו הגענו עם המוסד לביטוח לאומי להסכם, על דעת הממשלה, עם חברות הקדישא, שהודות להסכם הזה בוטל חב"צ. ההסכם כפי שהוא מחייב את כולם גם בתקנות. אחרת הרשות המבצעת וכן בית המשפט העליון יעמדו במצב בלתי נסבל.

היו"ר ש. ארבלי:

לאחר אישור החוק תביאו בפנינו את החקיקה. ההסכם לגבי הוועדה איננו מחייב. והיה לגבי מה שנכלל בהסכם לא יניח את דעת חברי הוועדה והיא תרצה לשנות אינכם יכולים לכבול את ידינו. מה שכתוב בהסכם זה מחייב רק אותכם.

אנחנו נדון ביחד איתכם על דברים שהוועדה תמצא לנכון לדון בהם. אני מוכנה גם להזמין את חברות הקדישא לדיון בענין הזה.

לגבי סעיף 4 תחילתו של חוק זה הוא

ב-1.10.1976 מדוע?

אנחנו צריכים זמן מינימלי כדי להתארגן.

ר. רוטר:

הישיבה ננעלה בשעה 11.30